

COVID-19 **SALGIN YÖNETİMİ VE** **ÇALIŞMA REHBERİ**

Bilimsel Danışma Kurulu Çalışması

16 Haziran 2020

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI

1. NİKAH VE DÜĞÜNLERDE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

COVID-19, damlacık ve temas yoluyla bulaşabilen bir hastalıktır. Nikah ve düğünler kalabalık etkinlikler olması nedeni ile önlem alınmadığı takdirde COVID-19 bulaşması açısından risklidir. COVID-19'a yönelik önlemleri içeren bilgilendirici afişler/panolar (salon kapasitesi, sosyal mesafe, maske, el hijyeni bilgileri) girişlere asılmalıdır. COVID-19 bulaşma riskini en aza indirmek için aşağıdaki önlemlere uyulmalıdır.

1.1. Genel Önlemler

- » Nikahlar, düğünler, bulaşma riskini azaltmak amacıyla mümkün oldukça açık havada yapılmalı ve süre mümkün olduğu kadar kısa tutulmalıdır.
- » Nikah ve düğün salonlarının işletmecileri, sosyal mesafe önlemlerini almakla yükümlüdür. Genel kullanım alanlarına ve oturma düzenine ilişkin sosyal mesafe planı hazırlanmalı, tesisin misafir kapasitesi sosyal mesafe planına göre belirlenmeli, bu kapasiteye uygun sayıda misafir kabul edilmeli ve kapasite bilgisi tesisin girişinde görülebilir bir yere asılmalıdır. Ayrıca, tesis giriş holünde veya dış cephesinde ve misafir ile personelin kolayca görebileceği genel kullanım alanlarında, tesiste uygulanan ve uyulması gereken COVID-19 tedbirleri ve kurallarının yer aldığı panolar düzenlenmelidir.
- » Tesisin sıra oluşabilecek tüm alanlarında (giriş, lavabo önleri vb.) en az 1 metre ara ile sosyal mesafe işaretlemeleri yapılmalıdır.
- » Nikah ve düğün salonlarının girişlerinde ve içerisinde uygun yerlere kurallar, sosyal mesafe, maske kullanımı ve el temizliğiyle ilgili afişler asılmalıdır.
- » Nikah ve düğün salonlarına maske takılarak girilmeli, tören ve kutlamalar sürecinde de takılması (gelin, damat, nikah memuru ve şahitler dahil olmak üzere) sürdürülmelidir.
- » Bu alanlarda önlemlere uyumun kontrolü ile ilgili bir personel görevlendirilmeli, bu personel sosyal mesafe ve maske kullanımı konusunda gerekli uyarıları yapmalıdır.
- » Merkezi havalandırma sistemleri bulunan alanların havalandırması doğal hava sirkülasyonunu sağlayacak şekilde düzenlenmeli, kapı ve pencereler açık bırakılarak doğal havalandırma sağlanmalı ve havalandırma sistemlerinin kullanımı ile ilgili olarak Sağlık Bakanlığının İklimlendirme Rehberinde belirtilen kurallara uyulmalıdır.

- » Gelin ve damadın bekleme odaları gibi alanlar için mümkünse doğal havalandırması olan (pencereli) odalar tercih edilmelidir.
- » Nikah ve düğün salonlarında 4 metrekareye bir kişi düşecek şekilde personel ve davetli planlaması yapılmalı, içeriye alınması gereken kişi sayısı buna göre düzenlenmelidir.
- » Asansörlerin kullanımı sınırlandırılmalıdır. Kapasitesinin üçte biri sayıda kişinin binmesine izin verilmeli ve bu sayı asansör girişinde belirtilmelidir. Asansör içerisinde sosyal mesafeyi korumak amacıyla kişilerin durması gereken alanlar, aralarında en az 1 metre mesafe olacak şekilde yer işaretleriyle belirlenmelidir.
- » Ateş, öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı belirtileri olan / gelişen, COVID-19 tanısı alan veya temaslı çalışanlar ve misafirler tıbbi maske takılarak COVID-19 yönünden değerlendirilmek üzere sağlık kurumuna yönlendirilmelidir.
- » Nikah ve düğün salonlarına gelen ziyaretçi ve çalışanların ateşi ölçülmelidir. Ateş ölçen personel tıbbi maske ve yüz koruyucu kullanmalıdır. Ateşi 38 °C'dan yüksek olanlar içeri alınmamalıdır.
- » Düğünde yiyecek içecek ikramı olması durumunda Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan "COVID-19 kapsamında Restoran, Lokanta, Kafe Pastane, Börekçi, Tatlıcı ve İçerisinde Yeme-İçme Hizmeti Sunan İşletmelerde Alınması Gereken Önlemler" dikkate alınmalıdır.
- » Düğün davetiyelerinde;
 - » COVID-19 nedeni ile bütün misafirlerin maskeleri ile gelmeleri ve nikah/ düğün boyunca maske kullanmaları,
 - » Düğün/nikah salonu girişlerinde ateş ölçümü yapılacağı ve ateşi 38 deceden yüksek olanlar ile semptom gösterenlerin salona alınamayacağı, en yakın sağlık kuruluşuna başvurmaları gerektiği,
 - » Düğün/nikah süresince ve giriş çıkışlarda sosyal mesafe kurallarına uyulması gerektiği,konularında bilgi ve uyarı yazıları bulunmalıdır.
- » Nikah ve düğün salonlarında bulunan büfelerde maske kullanımı, hijyen ve sosyal mesafenin korunması ile ilgili tedbirlere uyulmalı, buralarda tek kullanımlık bardak, tabak vb. malzemeler kullanılmalıdır. Bu hizmetlerin sunumu sırasında Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan "COVID-19

Kapsamında Büfe, Kantin ve Bayilerde Alınması Gereken Önlemler”e uyulmalıdır.

- » Davetlilerden herhangi bir ödeme yapmaları gerekli olduğunda tercihen temassız olmak üzere nakit olmayan ödeme yapmaları istenmelidir.
- » Vale hizmeti veriliyorsa, vale maske kullanmalı ve araçlara maskesiz binmemelidir. Valeler eldiven kullanmamalıdır, her araç teslim alma ve teslim etme hizmetinden önce ve sonra eller alkol bazlı el antiseptiği ile temizlenmelidir.
- » Nikah ve düğün salonlarında salgın döneminde kapalı alanlarda bulunan çocuk oyun alanları kapalı olmalı, açık alanlardaki çocuk oyun alanlarındaki sık dokunulan yüzeylerin temizlik ve dezenfeksiyonu sağlanmalıdır. Ulaşılabilir alanlarda el antiseptiği bulundurulmalıdır. COVID-19 bulaşma riskini artıracığı için 1 metreden yakın temas gerektiren aktiviteler yapılmamalıdır.
- » Davetlileri salona taşıyacak servislerde Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan “COVID-19 Kapsamında Personel Servis Araçlarıyla İlgili Alınması Gereken Önlemler”e uyulmalıdır.

1.2. Nikah ve Düğün Salonlarında Görevli Personele Yönelik Önlemler

- » Personelin COVID-19’un bulaşma yolları ve korunma önlemleri hususunda bilgilenmesi sağlanmalıdır.
- » Ateş, öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı belirtileri olan / gelişen çalışanlar tıbbi maske takılarak COVID-19 yönünden değerlendirilmek üzere sağlık kurumuna yönlendirilmelidir.
- » Personelin tümü kuralına uygun maske takmalı, maske nemlendikçe ya da kirlendikçe değiştirilmeli, değiştirilmesi öncesinde ve sonrasında el antiseptiği kullanılmalıdır.
- » Personelin el hijyenine dikkat etmesi sağlanmalıdır.
- » El hijyenini sağlamak için, eller en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkanmalı, su ve sabunun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği kullanılmalıdır. Antiseptik içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir.
- » Personel, dinlenme alanlarında en az 1 metrelik sosyal mesafeyi korumalı ve maske takmayı sürdürmelidir. Yemek yerken ya da su/çay/kahve içilirken, maske çıkarılacağı için bunun yapıldığı kapalı alanda aynı anda birden fazla

kişinin olmaması sağlanmalıdır.

- » Güvenlikten sorumlu personel tarafından üst araması yapılacaksa 1 metreden yakın temas olasılığı vardır. Tıbbi maskeye ek olarak gözlük/yüz koruyucu kullanılmalıdır. Bu ekipmanlar kişiye özeldir. Vücut salgılarıyla gözle görülür bir kirlenme olasılığı yoksa eldiven kullanılmamalıdır. El hijyeni sağlanmalıdır.
- » Eğer nikahta bulunan bir personel nikah sonrası COVID-19 tanısı alırsa bu durum tüm personele bildirilmelidir. Temaslılar il/ilçe sağlık müdürlükleri tarafından Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan COVID-19 Rehberine göre yönetilmelidir.

1.3. Nikah Salonlarında Süreç Yönetimi ve Davetlilere Yönelik Alınması Gereken Önlemler

- » Nikah salonu girişinde COVID-19 önlemleri ile ilgili bilgilendirme afişleri (el yıkama, maske kullanımı, sosyal mesafe ve toplantı salonunda uyulması gereken kurallar) asılmalıdır.
- » Nikah salonunun girişinde ve içinde el antiseptiği bulunmalı, kişiler nikah salonuna girerken ve çıkarken el antiseptiği kullanılmalıdır.
- » Nikaha katılacak kişiler nikah töreni boyunca mutlaka maskelerini uygun şekilde takmalıdır.
- » Nikah salonunun girişinde sosyal mesafenin korunmasına yönelik olarak yer işaretlemeleri yapılmalı; davetlilerin kendileri ve çalışanlar arasındaki sosyal mesafe (en az 1 metre) korunmalıdır.
- » Nikah salonuna gelen ziyaretçi ve çalışanların ateşi ölçülmelidir. Ateş ölçen personel tıbbi maskeye ek olarak yüz koruyucu kullanılmalıdır. Ateşi 38 °C'dan yüksek olanlar içeri alınmamalıdır.
- » Nikah salonun girişindeki karşılama töreninde tokalaşma ya da kucaklama/sarılma yapılmamalı, sosyal mesafe korunmalıdır.
- » Nikah salonunda görevli personel dahil 4 metrekareye 1 kişi düşecek şekilde planlama yapılmalıdır.
- » Nikah salonunda oturma düzeni her yöne en az 1 metre sosyal mesafe olacak şekilde sağlanmalıdır.
- » Nikah sonrasında uğurlama ve takı merasiminde tokalaşma ya da kucaklama/sarılma yapılmamalı, sosyal mesafe korunmalıdır.
- » Yakın teması önlemek amacıyla takılar sandık ya da benzeri bir toplama

kutusunda bırakılmalıdır.

- » Toplu fotoğraf çekimleri yapılmamalıdır, fotoğraf çekimleri sosyal mesafe kuralına uyarak çekilmelidir.
- » Nikah şekeri davetlilerle sosyal mesafe korunarak dağıtılmalıdır. Dağıtan kişide maskeye ek olarak yüz koruyucu/ gözlük bulunmalıdır.
- » Nikaha davetli tüm katılımcıların adları ve iletişim bilgileri en az 14 gün saklanmalıdır. Bir veya daha fazla davetli toplantıdan sonraki 14 gün içinde COVID-19 tanısı aldığı anda bu uygulama il/ilçe sağlık müdürlüğü yetkililerinin temaslıları izlemelerine yardımcı olacaktır.

1.4. Düğün Salonlarında Süreç Yönetimi ve Davetlilere Yönelik Alınması Gereken Önlemler

- » Düğün salonu girişinde COVID-19 önlemleri ile ilgili bilgilendirme afişleri (el yıkama, maske kullanımı, sosyal mesafe ve toplantı salonunda uyulması gereken kurallar) asılmalıdır.
- » Düğün salonunun girişinde, içinde el antiseptiği bulunmalı, kişiler nikah salonuna girerken ve çıkarken el antiseptiği kullanılmalıdır.
- » Düğüne katılacak kişiler nikah töreni boyunca mutlaka maskelerini uygun şekilde takmalıdır.
- » Düğün salonunun girişinde sosyal mesafenin korunmasına yönelik olarak yer işaretlemeleri yapılmalı; davetlilerin kendileri ve çalışanlar arasındaki sosyal mesafe (en az 1 metre) korunmalıdır.
- » Düğün salonuna gelen ziyaretçi ve çalışanların ateşi ölçülmelidir. Ateş ölçen personel tıbbi maskeye ek olarak yüz koruyucu kullanılmalıdır. Ateşi 38 °C'dan yüksek olanlar içeri alınmamalıdır.
- » Düğün salonun girişindeki karşılama töreninde tokalaşma ya da kucaklama/ sarılma yapılmamalı, sosyal mesafe korunmalıdır.
- » Düğün salonunda görevli personel dahil 4 metrekareye 1 kişi düşecek şekilde planlama yapılmalıdır.
- » Yakın teması önlemek amacıyla takılar sandık ya da benzeri bir toplama kutusuna bırakılmalıdır.
- » Toplu fotoğraf çekimleri yapılmamalıdır, fotoğraf çekimleri sosyal mesafe kuralına uyarak çekilmelidir.
- » Düğün sırasında sosyal mesafenin korunamayacağı oyun, dans, halay ya da

gösteri yapılmamalıdır.

- » Düğün sonrasında uğurlama ve takı merasiminde tokalaşma ya da kucaklama/sarıma yapılmamalı, sosyal mesafe korunmalıdır.
- » Nikah şekeri davetlilerle sosyal mesafe korunarak dağıtılmalıdır. Dağıtan kişide maskeye ek olarak yüz koruyucu/gözlük bulunmalıdır.
- » Düğüne davetli tüm katılımcıların adları ve iletişim bilgileri en az 14 gün saklanmalıdır. Bir veya daha fazla davetli toplantıdan sonraki 14 gün içinde COVID-19 belirtileri gösterdiğinde bu uygulama il/ilçe sağlık müdürlüğü yetkililerinin temasları izlemelerine yardımcı olacaktır.

1.5. Ortam Temizliği, Dezenfeksiyonu ve Havalandırması

- » Nikah ve düğün salonlarının temizliği günlük olarak genel temizliğine uygun olarak yapılmalı ve salonlar düzenli şekilde havalandırılmalıdır.
- » Salonlarının temizliğinde özellikle sık dokunulan yüzeylerin (kapı kolları, kolların dayanıldığı yerler, masalar, sandalye kolçakları) temizliğine dikkat edilmelidir. Bu amaçla, su ve deterjanla temizlik sonrası dezenfeksiyon için 1/100 sulandırılmış (5 litre suya yarım küçük çay bardağı) çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılabilir. Klor bileşikleri yüzeylerde korozyon oluşturabilir. Dayanıklı yüzeyler için kullanılması önerilen bir dezenfektandır. Tuvalet dezenfeksiyonu için 1/10 sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılmalıdır.
- » Klor bileşiklerinin uygun olmadığı bilgisayar klavyeleri, telefon ve diğer cihaz yüzeyleri %70'lik alkolle silinerek dezenfeksiyon sağlanmalıdır.
- » Yüzeylerin dezenfeksiyonu için; virüslere etkinliği gösterilmiş etken maddeleri içeren ve Sağlık Bakanlığı tarafından verilen 'Biyosidal Ürün Ruhsatı' bulunan yüzey dezenfektanları da kullanılabilir.
- » Temizlik yapan personel tıbbi maske ve eldiven kullanmalıdır.
- » Temizlik sonrasında personelin maske ve eldivenlerini çıkarıp pedallı, kapaklı çöp kutusuna atması, yıkanabilir bez maske kullandıysa yenisiyle değiştirmesi ve ellerini en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkaması, sabun ve suyun olmadığı durumlarda el antiseptiği kullanması sağlanmalıdır.
- » Tuvaletlerin giriş kapıları mümkünse otomatik kapı sistemi olarak düzenlenmeli, düzenlenememesi halinde giriş kapılarının kollarının sık sık dezenfeksiyonu sağlanmalıdır.
- » Tuvaletlere el yıkama ve maske kullanımı ile ilgili afişler asılmalıdır.

- » Tuvaletlere tek kullanımlık kâğıt havlu ve tuvalet kağıdı konulmalıdır. Hava ile el kurutma cihazları çalıştırılmamalıdır.
- » Tuvaletlerde sıvı sabun bulundurulmalı ve devamlılığı sağlanmalıdır. Antiseptik içeren sabuna gerek yoktur.
- » Tuvaletlerde bataryalar ve sabunluklar mümkünse fotoselli olmalıdır.
- » Merkezi havalandırma sistemleri bulunan alanların havalandırması doğal hava sirkülasyonunu sağlayacak şekilde düzenlenmeli, kapı ve pencereler açık bırakılarak doğal havalandırma sağlanmalı ve havalandırma sistemlerinin kullanımı ile ilgili olarak Sağlık Bakanlığının İklimlendirme Rehberinde belirtilen kurallara uyulmalıdır.

